

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 17.11.1967, sp. zn. 6 Cz 141/67, ECLI:CZ:NS:1967:6.CZ.141.1967.1

Číslo: 25/1968

Právní věta:

Je-li určitý závod zapsán v podnikovém rejstříku jako odštěpný závod, jeho vedoucí je již ze zákona oprávněn činit jménem podniku všechny právní úkony, týkající se závodu. Vedoucí odštěpného závodu je tedy orgánem podniku ve smyslu ustanovení § 21 odst. 2 hosp. zák. rozsah jeho oprávnění je vymezen zákonem.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 17.11.1967

Spisová značka: 6 Cz 141/67

Číslo rozhodnutí: 25

Číslo sešitu: 2-3

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Organizace socialistické

Předpisy: 99/1963 Sb. § 104 109/1964 Sb. § 45

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Státní statky v B., n. p., podaly žalobu proti svému bývalému pracovníkovi, žalovanému E. Š., o zaplacení částky 500 Kčs z toho titulu, že žalovaný způsobil žalobci škodu porušením povinností z pracovního poměru tím, že jako skladník nevrátil národnímu podniku Chema včas obaly, takže žalobce musel zaplatit penále podle § 5 vyhl. č. 208/1957 Ú. l. ve výši 577,50 Kčs.

Žalobu podepsal Ing. L. P., vedoucí odštěpného závodu 08 žalujícího podniku v A. Jako žalující účastník byly v záhlaví žaloby označeny: Státní statky v B., n. p. - odštěpný závod 08 v M. A. Při jednání u okresního soudu v B. jednal za žalující organizaci O. K., pověřený k tomu vedením závodu písemným zmocněním.

Okresní soud v Bruntále vyhověl žalobě do výše 400 Kčs a ve zbytku žalobu zamítl.

Krajský soud v Ostravě podle § 103, 104, 221 o. s. ř. zrušil rozsudek I. stupně a řízení zastavil s odůvodněním, že žalobu podal odštěpný závod 08 v A. základní organizace Státní statky v B., přičemž odštěpný závod nemá právní subjektivitu. Podle názoru krajského soudu jde o neodstranitelný nedostatek podmínky řízení, který musí vést k zastavení řízení podle § 104 odst. 1 o. s. ř. Krajský

soud poukázal v odůvodnění svého rozhodnutí na ustanovení § 45 hosp. zák., podle něhož je vedoucí odštěpného závodu oprávněn činit jménem organizace všechny právní úkony týkající se závodu. Z cit. ustanovení v souvislosti s ustanovením § 17 hosp. zák. pak krajský soud dovodil, že odštěpný závod nemá právní subjektivitu a že proto vedení odštěpného závodu může činit právní úkony týkající se odštěpného závodu vždy pouze jménem základního podniku.

Nejvyšší soud rozhodl ke stížnosti pro porušení zákona podané předsedou Nejvyššího soudu, že tímto rozhodnutím krajského soudu byl porušen zákon a tento rozsudek zrušil.

Z odůvodnění:

Odštěpný závod není samostatnou hospodářskou organizací; nemůže proto svým jménem nabývat práv a zavazovat se. Vedoucí odštěpného závodu je však oprávněn podle § 45 hosp. zák. činit jménem organizace, jejíž součástí je odštěpný závod, všechny právní úkony, týkající se tohoto závodu.

Vedoucí závodu může jednat jménem podniku především v rozsahu vymezeném ředitelem) což se může stát i v organizačním řádu podniku). Je-li však určitý závod zapsán v podnikovém rejstříku jako odštěpný závod, což umožňuje ustanovení § 45 hosp. zák., jeho vedoucí je již ze zákona oprávněn činit jménem podniku všechny právní úkony, týkající se závodu. Vedoucí odštěpného závodu je tedy orgánem podniku ve smyslu ustanovení § 21 odst. 1 hosp. zák., jehož rozsah oprávnění je vymezen zákonem.

Krajský soud při rozhodování o věci vycházel sice z ustanovení § 45 hosp. zák., toto ustanovení si však nesprávně vyložil a neprovedl v důsledku toho zjištění potřebná pro správné rozhodnutí. Konkrétně si neopatřil náležitý skutkový základ pro svůj závěr, že v projednávané věci uplatnilo vedení odštěpného závodu 08 v M. A. nárok proti žalovanému jménem odštěpného závodu a nikoliv jménem základní organizace. Z okolnosti, že v první části označení žalující organizace v záhlaví žaloby uvedené je obsaženo označení základní organizace „Státní statky v B., n. p.“ lze spíše dovodit, že vedení odštěpného závodu 08 v M. A. zamýšlelo nárok proti žalovanému uplatnit jménem základní organizace Státní statky v B., n. p., a nikoliv jménem odštěpného závodu. Druhá část označení žalujícího účastníka uvedeného v záhlaví žaloby „- odštěpný závod 08 M. A.“ může znamenat to, že právní věc, o níž jde, se týká tohoto odštěpného závodu (§ 45 hosp. zák., věta za středníkem), resp. že v této věci bude jednat jménem organizace Státní statky B., n. p., vedoucí odštěpného závodu 085 v M. A. nebo pracovník jím k tomu určený.

Měl-li však krajský soud v tom směru pochybnosti, pak si měl vyžádat stanovisko vedoucího odštěpného závodu nebo pracovníka jím pověřeného k jednání v této věci, resp. stanovisko ředitele podniku, případně nadřízeného orgánu, v tom směru, zda vedoucí odštěpného závodu mohl v konkrétní věci jednat jménem podniku, ať již v rozsahu vymezeném ředitelem nebo organizačním řádem podniku; popř. si měl vyžádat výpis z podnikového rejstříku, aby zjistil, zda vedoucí odštěpného závodu je již ze zákona oprávněn činit jménem podniku všechny úkony, týkající se závodu. Přitom měl soud současně v rámci povinnosti uložené mu ustanovením § 5 o. s. ř. poskytnout žalující organizaci poučení o jejich právech a povinnostech, pomáhat jí při uplatnění jejich práv a dbát všestranně o to, aby případně pro nedostatek právních znalostí neutrpěla újmu. Zejména měl organizaci poučit, že v případě, že nárok na náhradu škody proti žalovanému nebude uplatněn původní žalobou, podanou vedoucím odštěpného závodu jménem organizace (§ 45 hosp. zák.), bude organizace muset podat novou žalobu, přičemž by se však se zřetelem k ustanovení § 106 odst. 1 o. z. vystavila nebezpečí důvodně vznesené námitky promlčení.

Ostatně vyznačení, že jde o věc týkající se nižší složky organizace vystupující jako účastník řízení, má někdy význam i z hlediska založení příslušnosti na výběr dané ve smyslu § 87 písm. c) o. s. ř.

Pokud krajský soud takto nepostupoval, porušil svým rozhodnutím zákon v ustanoveních § 5, 6, 104 odst. 1 a § 221 odst. 2 o. s. ř. ve spojení s ustanovením § 45 hosp. zák.